

ข้อมูลพื้นฐานโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สอง ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

ประวัติความเป็นมา

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ได้มีหนังสือที่ ตก ๗๔๓๐๑/๐๐๕ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๐ ได้ขอความอนุเคราะห์คำแนะนำการส่งเสริมอาชีพการเกษตรแผนใหม่ในพื้นที่ตำบลแม่สอง จากมูลนิธิโครงการหลวงให้ช่วยแนะนำการส่งเสริมอาชีพตามแนวทางโครงการหลวงเนื่องจากประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ประกอบการทำไร่เลื่อนลอย ไร้จ้างทั่วไป ไม่มีอาชีพที่ยั่งยืนและขาดความรู้และความเอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อม

๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงจึงได้เข้าไปสำรวจพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สอง และเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์และป่า และพันธุ์พืช เพื่อทำการวิเคราะห์พื้นที่สำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชน เบื้องต้นเพื่อการเตรียมการในการดำเนินโครงการต่อไป

สภาพทั่วไป

ขนาดที่ตั้ง

โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สองตั้งอยู่ที่บ้านวะโดโกร หมู่ที่ ๑๒ ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ซึ่งอยู่ในพื้นที่ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง

จังหวัดตาก มีพื้นที่ ๔๐๙.๘๙ ตารางกิโลเมตร คิดเป็น ๒๕๖,๒๕๐ ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลแม่หวหลวง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก และ ตำบลสบโขง ตำบลยางเปียง อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลแม่อุสุ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลแม่ตืน อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับประเทศพม่า โดยมีแม่น้ำเมยเป็นเส้นกั้นอาณาเขต

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศมีลักษณะเป็นภูเขา ซึ่งเป็นแนวเทือกเขาถนนธงชัยทอดยาวจากเหนือจรดใต้ มีแม่น้ำเมยกั้นพรมแดน ระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า สภาพพื้นที่เป็นที่ราบสูงเชิงเขาและที่ราบลุ่มเล็กน้อยตามริมแม่น้ำเมย พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติทำสงยางและเขตอุทยานแห่งชาติแม่เมย โครงการขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง มีระดับความสูงตั้งแต่ ๑๒๐-๑,๐๓๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง กลาง มีเทือกเขาถนนธงชัยทอดยาวจากเหนือจรดใต้ มีแม่น้ำเมยกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า

ลักษณะดิน

ลักษณะดินในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สลอง ดินในการทำการเกษตร เป็นดินร่วนปนทราย มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างดี

ลักษณะดินและความอุดมสมบูรณ์แตกต่างกันตามแต่ชนิดของหินต้นกำเนิด มีเศษหินก้อนหินหรือหินพื้นโผล่ ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ต่างๆ มักมีการทำไร่เลื่อนลอยที่ขาดการอนุรักษ์

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศจะมีฝนตกชุกมากในฤดูฝนตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - เดือนตุลาคม ฤดูร้อนอากาศค่อนข้างอบอุ่น และจะหนาวถึงหนาวจัดในฤดูหนาว ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากทะเลอันดามันพัดผ่าน ประกอบกับอยู่ในตำแหน่งด้านหน้าเขา ทำให้ได้รับลมมรสุมมากกว่าบริเวณอื่น มีอุณหภูมิสูงสุด ๒๘ องศาเซลเซียส และต่ำสุด ๑๑ องศาเซลเซียส

แหล่งน้ำที่สำคัญของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สอง

แหล่งน้ำธรรมชาติ

พื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สอง อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำเมยมีแม่น้ำเมย กั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า พื้นที่ตำบลแม่สอง เป็นเขตต้นน้ำ จึงไม่มีปัญหาเรื่องน้ำในการทำเกษตรและอุปโภคบริโภค โดยมีประปาภูเขา สำหรับการอุปโภคและบริโภค ผ่านถังและท่อ แต่ไม่มีระบบกรองประชาชนดื่มก่อนจะใช้บริโภค

โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สอง ส่วนใหญ่อยู่ในชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ๑A คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๓๕ รองลงมาอยู่ในชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ๒ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๘ และชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ๑B ร้อยละ ๗.๙๑

ป่าไม้

พื้นที่ตำบลแม่สอง อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ สภาพป่าโดยทั่วไปถูกแผ้วถางเพื่อทำไร่เลื่อนลอย คือ การปลูกข้าวไร่ แต่บางบริเวณยังมีความสมบูรณ์ พบชะนี และต้นไม้เล็กๆ อายุระหว่าง ๑-๕ ปี จำนวนมาก

การคมนาคม

มีถนนสายหลักเพื่อเดินทางจากจังหวัดเชียงใหม่ไปยัง ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตากได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๑๐๘ สายเชียงใหม่ – แม่สะเรียง และทางหลวงหมายเลข ๑๐๕ สายแม่สวด – แม่สะเรียงรวม ระยะทางจากเชียงใหม่ถึงองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สอง ๓๑๕ กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๕ ชั่วโมง และถนนสายหลัก สำหรับเดินทางไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ในตำบลแม่สอง โดยใช้ เส้นทางหลวงหมายเลข ๑๒๖๗ สายบ้านแม่สลิดหลวง – บ้านแม่ ระเมิง ระยะทาง ๓๕ กิโลเมตร ต่อจากนั้นเป็นถนนลูกรังเชื่อม ระหว่างหมู่บ้านต่างๆ ซึ่งใช้ได้เฉพาะในฤดูแล้ง ระยะเวลาในการ เดินทางจากสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ถึง โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สอง ๗ ชั่วโมง ๑๐ นาที (ระยะทาง ๒๔๒ กิโลเมตร)

โครงสร้างพื้นฐาน

ตำบลแม่สองมีไฟฟ้าใช้ในบางหมู่บ้าน คือ ม. ๒ บ้านแม่สลิดหลวง ม.๓ บ้านแม่สลิดน้อย และ ม.๖ บ้านแม่นิล แต่ในปัจจุบันได้มีระบบไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ (Solar cell) ใช้เกือบทุกหลังคาเรือน แหล่งน้ำอุปโภคบริโภค มีระบบ ประปาภูเขาใช้ การติดต่อสื่อสาร มีโทรศัพท์สาธารณะเกือบทุก หมู่บ้าน สำหรับถนนสายหลักสำหรับเดินทางไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ในตำบลแม่สอง โดยใช้เส้นทางหลวงหมายเลข ๑๒๖๗ สายบ้านแม่สลิดหลวง-บ้านแม่ระเมิง ระยะทาง ๓๕ กิโลเมตร ต่อจากนั้น เป็นถนนลูกรัง และถนนคอนกรีตเสริมเป็นช่วงๆ เชื่อมระหว่าง หมู่บ้านต่าง ๆ ซึ่งฤดูแล้งสามารถเดินทางเข้าไปได้อย่างสะดวก ส่วนในฤดูฝนการเดินทางค่อนข้างยากลำบาก

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ประชากร

ประชากรในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สอง มีจำนวน ๖๒ หมู่บ้าน/กลุ่มบ้านหลัก มีจำนวนครัวเรือน ๒,๖๘๕ ครัวเรือน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๑๑,๒๐๖ คน ประชากรเป็นชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงสะกอ (Sgaor) หรือ ปกา-เกอะ-ญอ

บ้าน	หมู่ที่	จำนวน ครัวเรือน	จำนวน ประชากร
เชียงแก้ว	๑	๑๓๗	๘๙๖
ทีโหมโก๊ะทะ	๑	๔๕	๑๙๙
กลูแจทะ	๑	๓๐	๑๓๓
แม่สลิตหลวง	๒	๒๘๓	๙๗๓
แม่สลิตคี	๒	๘๕	๓๙๒
แม่สลิตน้อย	๓	๕๖	๓๔๘
แกระคี	๓	๔๓	๑๙๙
ทีคุคีเหนือ	๔	๔๔	๑๕๔
ทีคุคีใต้	๔	๕๑	๒๔๑
ชะซุ่ยปู่	๔	๒๔	๗๘
พอบือละคี	๔	๓๘	๑๘๖
ยะกะเตอโค๊ะ	๔	๓๒	๗๑
ทุโจ	๕	๔๙	๒๕๐
ตะลอโพ	๕	๒๒	๓๒
ทีตะโอะทะ	๕	๔๕	๑๙๕
แม่นิล	๖	๔๒	๑๖๙
ตะวอซอ	๖	๕๘	๒๐๗
แม่นิลคี	๖	๕๖	๔๐๕
ห้วยยม	๖	๑๔	๔๙
ห้วยมะโหนก	๗	๔๓	๑๓๗
ห้วยมะโหนกคี	๗	๓๖	๑๘๐
กลูเบอคี	๗	๒๕	๑๒๐
แม่ระเมิง	๘	๑๔๔	๕๖๕

บ้าน	หมู่ที่	จำนวน ครัวเรือน	จำนวน ประชากร
มะโอโกร	๘	๗๖	๓๐๗
ซอแขะวาคี	๘	๕๓	๒๓๑
ตะพิเดอ	๙	๕๙	๒๕๕
ยะแปทะ	๙	๓๓	๑๗๗
บลาทะ	๙	๒๐	๗๑
บ่อเลทะ	๙	๒๑	๘๕
กะเป่อลู่	๙	๑๖	๒๙
เคลอะเดคี	๑๐	๕๑	๒๔๖
แหละคี	๑๐	๒๒	๘๔
เบาะโปะคี	๑๑	๓๘	๑๖๒
ต๊ะกอแล	๑๑	๒๖	๑๑๑
มอโจค๊ะ	๑๑	๕๖	๑๘๒
เบาะโปะโกร	๑๑	๕๒	๒๗๐
วะโดโกร	๑๒	๔๙	๒๗๖
เปาะโซะลู่	๑๒	๓๔	๑๑๘
ตะหย่าลู่	๑๒	๒๕	๖๒
โปะพอคี	๑๒	๒๕	๑๒๑
ทีเสาะคี	๑๒	๓๕	๑๔๙
ทีโปะคี	๑๒	๖๗	๑๗๐
ปอเล่อ	๑๓	๔๐	๑๐๓
เจาะแก๊ปู	๑๓	๒๓	๔๗
จอทะ	๑๓	๑๙	๓๒
ตะโปะปู	๑๓	๑๓	๘๐
ทือฮื่อลือคี	๑๓	๑๙	๑๐๐
มอโกร	๑๓	๓๘	๖๓
ทีตะฮือคี	๑๓	๒๘	๗๖
ต่อปล้ำเด	๑๔	๕๐	๒๐๑

บ้าน	หมู่ที่	จำนวน ครัวเรือน	จำนวน ประชากร
แม่ระเมิงโกร	๑๔	๔๔	๒๓๒
แม่ผาแดง	๑๕	๑๕	๑๐๙
ต่อปล้ำคี่	๑๕	๑๙	๔๓
คุทะ	๑๕	๒๓	๕๓
ก้อบอทะ	๑๕	๒๑	๖๙
หม่อก้วยโจ	๑๕	๑๙	๔๓
ปล่อโปลคี่	๑๖	๔๖	๒๓๑
ซอแขะลู่	๑๖	๒๕	๑๐๓
วะเบลอลู่	๑๖	๔๖	๑๙๙
เซคะปู่	๑๗	๘	๑๖
เซกลา	๑๗	๑๓	๔๑
บลาคเ	๑๗	๒๕	๘๐
รวม		๒,๖๘๕	๑๑,๒๐๖

การศึกษา

มีโรงเรียน จำนวน ๓ แห่ง ขยายโอกาสทางการศึกษาถึงชั้น ม.๓ โดยมีห้องเรียนเคลื่อนที่ จำนวน ๑๑ ศูนย์ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๑๘ แห่ง มีศูนย์การเรียนรู้ชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ศศช. จำนวน ๑๗ แห่ง และโรงเรียนของ ตชด. จำนวน ๑ แห่ง ประชาชนอายุ ๔๕ ปีขึ้นไป พูดภาษาไทยได้น้อย ส่วนอายุต่ำลงมาสามารถพูดได้

การสาธารณสุข

มีสถานอนามัยจำนวน ๒ แห่ง คือ สถานอนามัยแม่ระเมิง และสถานอนามัยแม่สอง และมีหน่วยบริการกระจายอยู่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ จำนวน ๕ จุด พบว่าประชาชนมีอัตรา การเกิดค่อนข้างสูง มีจำนวนเด็กเฉลี่ย ครั้วเรือนละ ๔ คน

การประกอบอาชีพ

ประชาชนตำบลแม่สอง มีอาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม โดยการปลูกข้าวไร่ เพื่อบริโภคทุกครัวเรือน มีบางครัวเรือนเลี้ยงโค และกระบือแบบปล่อย อาชีพรอง ได้แก่ หาของป่าขาย รับจ้าง และหัตถกรรม

จากการสอบถามพบว่า พันธุ์ข้าวไร่ที่เกษตรกรปลูกเป็นพันธุ์พื้นเมืองที่ให้ผลผลิตค่อนข้างสูงในอดีตและมีรสชาติดี เป็นที่พึงพอใจของเกษตรกร แต่ปัจจุบันผลผลิตลดลงเพราะดินเสื่อม ในพื้นที่ตำบลแม่สองไม่มีการใช้สารเคมี เนื่องจากเกษตรกรไม่มีกำลังซื้อ ไม้ผลที่พบ คือ ขนุน

รายได้

ประชากรมีรายได้เฉลี่ยของชาวบ้านรวมทั้งสิ้นไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือนต่อปี

การถือครองที่ดิน

โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สอง มีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่า และเป็นพื้นที่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ ประชาชนส่วนมากการถือครองที่ดินโดยไม่มีเอกสารสิทธิ์

การใช้ประโยชน์ที่ดิน

การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สอง ประชาชนใช้ที่ดินทำการเกษตร เฉลี่ยครัวเรือนละ ๒๕ ไร่ต่อปี โดยมีจำนวนครัวเรือนละ ๕ แปลง ใช้ในการปลูกข้าวไร่เป็นหลัก

แหล่งเงินทุน

ประชากรในพื้นที่ อาศัยแหล่งเงินทุนจาก ธ.ก.ส. สหกรณ์ กองทุนหมู่บ้านและที่เหลื่อใช้เงินทุนของตนเอง

การรวมกลุ่มของเกษตรกร

มีการรวมกลุ่มผ้าทอกะเหรี่ยงประยุกต์ ผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองกะเหรี่ยงประยุกต์ ซึ่งทอด้วยมือ ทอเป็นผ้านุ่งห่ม เครื่องใช้สอย ใช้วิธีการผลิตแบบดั้งเดิมทอด้วยกี่กระตุก ตั้งอยู่ที่ศูนย์ฝึกวิชาชีพธัมมาธิปไตย ๖๑/๒ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยางจังหวัดตาก

ผลผลิตทางการเกษตร

มีการตั้งกลุ่มเฉพาะกิจในการทำกิจกรรม เช่น ในการขอกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน แต่ยังไม่มียกกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

แหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สองส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้แก่

๑) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ ม่อนกิ่วลม ม่อนครูบาใส ทะเลหมอกแม่ระเมิง อุทยานแห่งชาติแม่เมย น้ำตกแม่Nilคี น้ำตกขาวดอย น้ำตกแม่ระเมิง

๒) แหล่งท่องเที่ยวทางประเพณีและวัฒนธรรม ได้แก่ สำนักสงฆ์บ้านแม่สลิทหลวง หมู่บ้านกะเหรี่ยง ๑๐๐ ปี (แม่ระเมิง) เจดีย์เก้ายอด

ค

ความช่วยเหลือจากภาครัฐ

มีหน่วยงานเข้าไปส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ด้านการศึกษา การสาธารณสุข และการควบคุมป่าแก่ประชาชนแต่ยังไม่ครอบคลุม

ปัญหา อุปสรรค และศักยภาพของชุมชนในพื้นที่ตำบลแม่สอง

ปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนา

ปัญหาของชุมชน

๑. ประชาชนไม่มีอาชีพที่ยั่งยืน ปลูกเฉพาะข้าวไร่ ซึ่งไม่เพียงพอต่อการบริโภค
๒. การทำลายป่า เพื่อทำไร่เลื่อนลอยสำหรับปลูกข้าวไร่ โดยหมุนเวียนทุก ๕ ปี แล้วกลับมาทำที่เดิม
๓. ดินเสื่อม ทำให้ผลผลิตข้าวไร่ลดลง
๔. มีประชากรเพิ่มขึ้น (มีอัตราการเกิดสูง พบว่า ครัวเรือนหนึ่งๆ มีจำนวนเด็ก เฉลี่ย ๔ คน)

ความต้องการของชุมชน

ความช่วยเหลือด้านการประกอบอาชีพ ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปส่งเสริมอาชีพ และให้ความรู้ในด้านการเกษตรเพิ่มเติม เพื่อที่จะช่วยพัฒนาให้ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นต่อไป

ผู้ปฏิบัติงาน

นายเดชพล กล่อมจอหอ
นายภูวไนย ต่ายแต้มทอง
นายบัญชา สุริยะจิตต์
นายรัชพล เอกนารายณ์
นายเฉลิม สติอนันต์

ผู้จัดการโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงกลุ่มลุ่มน้ำสาละวิน
ผู้ช่วยผู้จัดการโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงกลุ่มลุ่มน้ำสาละวิน
นักวิชาการโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สอง
เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สอง
เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สอง